

Venäjän onnettoman Japania vastaan käydyin sodan seurauksena oli suuret levottomuudet kaikkialla Venäjällä, joiden tyynnyttämiseksi oli annettu keisarillinen lokakuun julistuskirja, jossa annettiin lupaus vähän aikaisemmin samana vuonna perustetun valtakunnan duuman lainsäädäntövallan samoin kuin äänioikeuden laajentamisesta. Nämä lupaukset kohottivat suuresti mieliä Itä-Karjalassakin. Julkinen toiminta oli siellä saatava lailliselle pohjalle ja siihen tarjoutui tilaisuus kokoontumalla jonkin virallisen puolueohjelman ympärille. Karjalan miehet käsittivät, etteivät he vähälukuisina saa mitään aikaan hajanaisiin voimin ja siksi he kerääntyivät lukuisasti juuri alkaneeseen, professori P. Miljukovin johtamaan Venäjän perustuslaillis-kansanvaltaiseen puolueeseen, ns. kadetteihin. Tämän puolueen paikallisosasto perustettiin Uhtualle vuoden lopulla 1905. Kadettipuolueen ohjelma näytti antavan Karjalalle parhaimmat mahdollisuudet olojen parantamiseksi ja itsenäisemmän elämän järjestämiseksi.

Edellämainingissa Uhtuan suuressa kokouksessa käsiteltiin mitä moninaisimpia Itä-Karjalalle tärkeitä elinkysymyksiä, hyväksyttiin päätöslausemia ja suunniteltiin toimenpiteitä niiden toteuttamiseksi. Herättää erikoista huomiota, miten vialaiset käsittivät jo tällöin näin varhaisina aikoina laajapiirteisesti asioita. Nämä kokoukset, esimaakuntapäivät, olivat merkityksellisiä siinäkin, että niissä tehtiin ensimmäisiä päätöslausemia, jollaisia Itä-Karjalassa ei ole aikaisemmin koskaan hyväksytty, jotka tähtäsivät melko pitkälle tulevaisuuteen ja jotka antavat selvän käsityksen siitä ajattelutavasta ja päämääristä, joita itäkarjalaisten johtomiesten mielessä silloin liikkui. Kokouksessa hyväksytyissä päätöslausemissa päätettiin vaatia ja kannattaa:

1) kansanvaltaisen, perustuslaillisen hallitusmuodon aikaansaamista ja yhtäläisen, välittömän äänioikeuden myöntämistä jokaiselle 21 vuotta täyttäneelle miehelle ja naiselle,

2) valtiollisen vapauden, yhdistymisvapauden, koontumisvapauden, sananvapauden, painovapauden ja yleisen lainturvan takaamista ja säätämistä,

3) yleisen kieltoain säätämistä tai ainakin kunnallisen kielto-oikeuden myöntämistä varsinkin valtakunnan harvaan asutuissa seuduissa,

4) maanomistusolojen ja metsäkäsytymyksen pikaista järjestämistä sekä väestön taloudellisen aseman tarmokasta parantamista,

5) äidinkielisten oppilaitosten perustamista, pitämällä ne samalla taloudellisesti kirkosta erillään ja kiinnittämällä huomio näiden koulujen opettajien valmistamiseen ja heidän taloudellisen asemansa kunnolliseen järjestämiseen,

6) jumalanpalvelusten ja hengellisten toimitusten suorittamista äidinkielellä (papisto koskevaan kysymykseen ei varovaisuussyistä tässä yhteydessä tahdottu tämän enempää katoja),

7) liikenneyhteyksien parantamista,

8) tullin poistamista vahingollisena Suomen ja Itä-Karjalan väliltä,

9) kaupan ja teollisuuden edistämistä,

10) sotilasrasitusten vähentämistä,

11) kyyditys- ja postilaitoksen parantamista,

Maanviljelijä ja kauppias Petr. Molosovkin kuoli Helsingissä viime kuun 20 p:nä. Vainaja oli syntynyt Säämäjärven pitäjän Veskelyksen kylässä marraskuun 9 p:nä 1874 ja siirtyi perheineen Suomeen 1917. Kotipaikkakunnallaan hän toimi monissa luottamustehtävissä ollen mm. semstvon edustajana ja kirkon isännöitsijänä. V. 1919 hänet valittiin Aunuksen hallituksen jäseneksi.

12) kunnallishallinnon ja poliisilaitoksen uudelleen järjestämistä sekä kansankieltä taitavien virkamiesten asettamista, samoin kuin vihdoin

13) sairaalain perustamista ja lääkärikäsytymyksen järjestämistä harvaan asuttuihin seutuihinkin.

Seurauksena myöskin oli, että ensimmäisiin duuman vaaleihin otettiin Itä-Karjalassa innostuksella osaa. Karjalaisia valitsijamiehiäkin oli useita mukana valitsemassa Vienan Kemissä maaliskuun alkupäivinä edustajia Vienan läänistä valtakunnan duumaan. Karjalaiset edustajat antoivat äänensä venäläisen kadettipuolueen ehdokkaille, joiden tiedettiin suopeasti suhtautuvan karjalaisten pyrkimykseen.

Valtiollista toimintaa jatkettiin. Huomattavin tuloksesta oli tältä ajalta noin kolmentuhannen vialaisen allekirjoittaman adressin aikaansaaminen ja oli tarkoituksena se saattaa duuman tietoon. Adressi sisälsi pääasiassa edellämainingissa Uhtuan kokouksen päätöslausemat. Toukokuun alussa 1906, jolloin duuma kokoon-tui, toimitti adressin perille Pietariin viisimiehinen karjalaislähetytö, johon kuului samoja henkilöitä, jotka vähän aikaisemmin olivat olleet Vaasassa karjalaisjärjestöä suunnittelemassa. Lähetystö jätti adressin niille Pietarissa oleville Kemissä valitulle kadettipuolueen edustajille, joiden valitsemiseen karjalaiset olivat ottaneet osaa. Olisiko duuma ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin adressissa esitettyjen asiain johdosta, siitä ei ole varmuutta. Duuman hajoitettiin verrattain pian eli jo heinäkuun lopulla eikä se muutenkaan päässyt mihinkään varsinaiseen lainsäädäntötyöhön käsiksi.

Edellä mainitut kokoukset, niissä tehdyt päätöslausemat sekä adressin aikaansaaminen todistavat itäkarjalaisten aktiivisuutta ja valppautta. Toisaalta ne osoittavat, että karjalaiset vielä silloin pyrkivät löytämään keinoja oman kansallisuudensa säilymiselle Venäjän yhteydessä nimenomaan niiden uudistusten puitteissa, joita Venäjällä ja siis Karjalassakin oli tarkoitus toimeenpanna. Pian tämän jälkeen karjalaiset huomasivat pettyneensä ja silloin alkoivat toiset, laajakantoisemmat tuule puhallella Karjalan vastaisia kotaloita suunniteltaessa. Näistä seuraavassa.

Tukekaa heimotyötä tilaamalla itse ja kehoittamalla tuttavianne tilaamaan täksi vuodeksi VIENA-AUNUS